

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
LINO FARRUGIA SACCO**

Seduta ta' l-24 ta' Jannar, 2008

Citazzjoni Numru. 557/2006

Mark Micallef
vs
Kontrollur tad-Dwana

Il-Qorti,

A. RIKORS:

Rat ir-rikors tar-rikorrent li bih espona:

1. Illi b' **seizure note** datata 8 ta' April, 1993 li ggib in-numru 21/93 (annessa bhala Dok 'A'), l-intimat Kontrollur tad-Dwana qabad l-oggetti kollha indikati fil-lista mehmuza ma' l-istess **seizure note** konsistenti f'vann tal-ghamla 'Ford Transit' bin-numru ta' registrazzjoni C522DHV, **speedboat** tal-marka 'Rinker' mudell 'Captiva 186' u **trailer**.

2. Illi fil-21 ta' April, 1993 kienu gew istitwiti proceduri kriminali kontra r-rikorrent li gie akkuzat talli fit-3 ta' Awissu, 1992 u matul ix-xhur ta' qabel laqa' ghandu

jew xtara **speedboat** tal-marka 'Rinker' kompluta bil-karru li kient kienet misruqa, u li kellu fil-pussess tieghu vann ghamla 'Ford Transit' bin-numru ta' registrazzjoni C522DHV, **speedboat** tal-marka 'Rinker' mudell 'Captiva 186' u **trailer** li d-dazju fuqhom ma kienx imhallas.

3. Illi b'sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Guridikatura Kriminali fis-17 ta' Frar, 2000, kif konfermata b'sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali b'sentenza moghtija fis-27 ta' April, 2000 (Appell numru 34/2000), ir-rikorrent kien gie liberat minn dawn l-akkuzi.

4. Illi b'sentenza moghtija minn din il-Qorti fid-29 ta' Jannar, 2003 fl-ismijiet 'Mark Micallef vs Kontrollur tad-Dwana et' (Citazz. Nru. 584/1993GV), l-intimat odjern gie ordnat sabiex jirrilaxxa a favur tar-rikorrent odjern l-oggetti kollha maqbuda bis-**seizure note** numru 21/93, bl-ispejjez kontra l-intimat odjern.

5. Illi l-intimat odjern kien appella minn din is-sentenza izda b'digriet tat-2 ta' Dicembru, 2005 l-Qorti ta' l-Appell (Sede Superjuri) ddikjarat il-kawza dezerta fit-termini tal-artikolu 963 (5) (b) tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta u konsegwentement astjeniet milli tiehu konjizzjoni ulterjuri ta' l-appell intavolat mill-intimat odjern, bl-ispejjez a karigu tieghu.

6. Illi ghalhekk l-ordni tal-Qorti biex l-oggetti hekk maqbuda mill-intimat jigu ritornati lir-rikorrent ghaddiet in gudikat.

7. Illi l-oggetti kollha maqbuda permezz tas-**seizure note** numru 21/93 fuq elenkati ilhom hekk maqbuda mill-intimat ghal dawn l-ahhar tlethax-il (13) sena, u mhux biss saritilhom hsara materjali sostanzjali matul dawn is-snin kif diga rrizulta fil-kors tal-proceduri gudizzjarji indikati f'dan ir-rikors, izda sofrew minn tnaqqis u deprezzament sostanzjali, fil-valur taghhom minhabba d-dekors tas-snin, essendo dawn oggetti li l-valur taghhom jiddeprezza b'mod sostanzjali hafna mat-trappas

taz-zmien sabiex b'hekk il-valur attwali huwa wiehed zghir hafna jekk mhux negligibbli.

8. Illi permezz ta' ittra ufficjali datat 3 ta' Frar, 2006, ir-rikorrent interpella lill-intimat sabiex jersaq ghal-likwidazzjoni u l-hlas tad-danni kollha minnu sofferti konsistenti fit-tnaqqis u d-deprezzament fil-valur tal-oggetti fuq imsemmija bhala rizultat tal-fatt illi dawn ilhom maqbuda mill-istess intimat ghall-perjodu ta' circa tlethax-il (13) sena.

9. Illi l-intimat baqa' inadempjenti u lanqas biss ipprezenta ebda risposta ghal din l-ittra ufficjali u ghalhekk qed issir u tigi intavolata din il-procedura gudizzjarja.

Ir-rikorrent talab lill-Qorti:

1. prevja kull dikjarazzjoni ohra talvolta mehtiega u necessarja, tiddikjara li l-intimat ikkaguna danni lir-rikorrent bil-qbid ta' l-oggetti kollha indikati fil-lista mehmuza mas-**seizure note** numru 21/93 datata 8 ta' April 1993 konsistenti f'vann tal-ghamla 'Ford Transit' bin-numru ta' registrazzjoni C522DHV, **speedboat** tal-marka 'Rinker' mudell 'Captiva 186' u **trailer** (liema **seizure note** diga gie dikjarat b'sentenza tal-Qorti li ghaddiet in gudikat illi ma setghetx tinhareg) liema danni jikkonsistu fit-tnaqqis sostanzjali fil-valur ta' dawn l-istess oggetti illi ghandhom jigu rilaxxjati mill-intimat lir-rikorrent skond il-fuq imsemmija sentenza tal-Qorti in gudikat.

2. tillikwida dawn id-danni subiti mir-rikorremt okkorrendo bl-opera ta' periti nominandi.

3. tikkundanna lill-intimat sabiex ihallas lir-rikorrent dik is-somma in linea ta' danni kif tigi hekk likwidata minn din il-Qorti.

Bl-ispejjez kollha, inkluz dawk ta' l-ittra ufficjali datata 3 ta' Frar, 2006 kontra l-intimat li gie ingunt ghas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda prezentata mir-rikorrent.

B. RISPOSTA:

Rat ir-risposta tal-intimat John Mifsud, Kontrollur tad-Dwana li biha espona:

1. Illi preliminarjament jinghad li din l-azzjoni mhix proponibbli taht l-artiklu 1029 et seq tal-Kodici Civili izda hija biss proponibbli taht artiklu 469A(5) tal-Kap. 12 u ghalha necessarjament iridu jkunu applikati l-kriterji li jinstabu fl-istess subartiklu. Fil-Ligi Maltija, il-legislatur ipprovda biss azzjoni wahda ghad-danni rizultanti minn ghemil amministrattiv u din hija dik taht l-artiklu 469A tal-Kap 12. Kif jispecifica l-istess rikorrent fir-rikors promotur fil-paragrafu 7, ir-rikorrent qed ifittex lill-intimat ghad-danni allegatament rizultanti minn hrug tan-nota ta' qbid u t-trapass ta' zmien fil-proceduri gudizzjarji. Dan juri li dawn id-danni allegatament irrizultaw minn ghemil amministrattiv liema ghemil il-qrati taghna annullaw fi proceduri separati. Ghalhekk biex din it-talba tkun proponibbli, ma jistghux japplikaw il-kriterji normali ta' kawza ghad-danni kif jidhru fl-artiklu 1029 **et seq** tal-Kodici Civili izda japplikaw il-kriterji li hemm fl-artiklu 469A (5) tal-Kap. 12.

2. Illi minhabba dak li nghad fl-ewwel paragrafu, din il-Qorti ma tistax issib lill-intimat responsabbli ghad-danni jekk qabel ma tezaminax u ma ssibx li l-intimat agixxa in **mala fede** jew b'xi mod mhux ragonevoli, kif jitlob l-istess subartiklu 469A (5) tal-Kap. 12. Pero` m'hemm l-ebda talba f'dan is-sens fir-rikors promotur.

3. Illi subordinament u minghajr pregudizzju ghas-suepost jinghad li huwa principju fil-ligi taghna u anke riless fl-artiklu 1030 tal-Kap 16, li min juza r-rimedji li taghtih il-ligi ma jwegibx ghad-danni. L-intimat uza r-rimedji li taghtih il-ligi pero` kellu ezitu negattiv ghalih. Pero` ezitu negattiv ma jwassalx necessarjament ghal responsabilita` ghal hlas ta' danni. Ezitu negattiv lanqas ifisser li l-proceduri nbdew b'mod abbuziv.

4. Illi subordinament u minghajr pregudizzju ghas-suepost jinghad li matul il-proceduri kollha civili u kriminali, ir-rikorrent kellu l-opportunita` li jitlob lill-intimat biex

Kopja Informali ta' Sentenza

jagħmel manutenzjoni tal-**van**, **speedboat** u **trailer** in kwistjoni, izda dan hu qatt m'għamilhom. Għalhekk jirrizulta car li r-rikorrent m'għamilx l-almu tiegħu biex jimminimizza d-danni.

5. Illi subordinament u mingħajr pregudizzju għas-suepost jingħad li l-Ordinanza tad-Dwana Kap. 37 fl-artiklu 72(4) tipprovdi li r-rikorrent seta' jitlob ir-rilaxx tal-oggetti maqbuda waqt li jiddepozita garanzija minflokhom. Il-fatt li dan ma fittixx dan ir-rimedju li tagħtih il-ligi wkoll juri li r-rikorrent m'għamilx l-almu tiegħu biex jimminimizza d-danni.

6. Illi subordinament u mingħajr pregudizzju għas-suepost, in kwantu r-rikorrent jilmenta minn allegati danni li sehew minhabba t-tul tal-proceduri, wiehed irid jara kemm minn dan it-tul fil-proceduri hu dovut lil agir jew nuqqas ta' azzjoni min-naha tar-rikorrent innifsu.

Salv eccezzjonijiet ohra jekk ikun il-kaz.

Għaldaqstant l-intimat talab li din il-Qorti jogħgobha tichad it-talbiet tar-rikorrent bl-ispejjez kontrih.

Rat il-lista tax-xhieda prezentata mill-intimat.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

Semgħet l-abili difensuri.

Ikkunsidrat

C. PROVI:

Illi fis-16 ta' Frar 2007 il-Kontrollur tad-Dwana intavola rikors fejn talab li jqajjem eccezzjoni ulterjuri f'din il-kawza, naturalment subordinament u mingħajr pregudizzju għall-eccezzjonijiet l-ohra gja mqajma minnu.

Illi l-artiklu 68(1) tal-Ordinanza tad-Dwana Kap 37 jipprovdi li:

'Il-bastimenti, il-vetturi jew mezzi ohra ta' garr, flimkien maz-zwiemel jew annimali u hwejjeg ohra li jkun sar

xjentement uzu minnhom fl-importazzjoni, fl-izbark, fit-twarrib jew fil-garr ta' oggetti li d-dazju taghhom ma jkunx imhallas jew li jkunu, taht din l-Ordinanza, suggetti ghal konfiska, ghandhom jigu kkonfiskati...'

Illi dan il-kaz kien jittratta vann li kien qed jigbed **trailer** b'dghajsa fuqu u t-tliet oggetti kienu suggetti ghal-konfiska taht il-ligi tad-Dwana stante li l-vann u **trailer** kienu ddahhlu Malta b'permess temporanju ta' importazzjoni li kien skada waqt li l-awtoritajiet kellhom informazzjoni li din id-dghajsa kienet misruqa.

Illi l-Prim'Awla diversament preseduta kienet ordnat ir-rilaxx ta' dawn l-oggetti wara proceduri ghal dan il-ghan, pero` dawn l-oggetti xorta wahda kienu suggetti ghal konfiska taht l-Ordinanza fis-sens tal-artiklu 68(1).

Ghalhekk sostna li japplika ghad-dghajsa in kwistjoni, l-artikolu 68(3) tal-Ordinanza tad-Dwana, li jipprovi li:
' M'hemm ebda jedd ta' azzjoni kontra l-Kontrollur ghal danni kkagunati bil-hlas tad-depoziitu jew billi jkun inzamm il-bastiment taht dan l-artikolu.'

Sostna li l-eccezzjoni ulterjuri li jixtieq iqajjem (il-Kontrollur tad-Dwana) hija fis-sens li l-azzjoni odjerna, in kwantu tikkonsisti in parti fit-talba tar-rikorrent ghal kundanna u hlas ta' danni rizultanti minn qbid ta' **speedboat** tal-marka Rinker mudell Captiva 186 mid-Dwana, mhix proponibbli u ghaldaqstant talab li l-Qorti joghgobha tawtorizzah iqajjem din l-eccezzjoni ulterjuri, taht dawk il-provedimenti li jidhrilha xierqa u opportuni.

Illi l-attur sostna li skond l-Artikolu 728 (2) tal-Kodici ta' Organizazzjoni u Procedura Civili (Kap 16), ebda eccezzjoni ma tista' tinghata f'waqt iehor tal-kawza, sakemm ma jkunx hemm raguni valida ghaliex tali eccezzjoni ma tkunx inghatat fir-risposta originali.

Illi fir-rikors tieghu fuq imsemmi, il-konvenut naqas milli jindika r-raguni ghaliex ma qajjimx din l-eccezzjoni fir-risposta tieghu, jew b'xi mod iggustifika dan, u ghalhekk, stante li ma jirrizultax li kien hemm ebda raguni valida

ghaliex din l-eccezzjoni ma tqajmitx fir-risposta originali, it-talba sabiex titressaq din l-eccezzjoni ulterjuri, ma tistax tigi akkolta u ghandha tigi michuda.

Issemma li din l-eccezzjoni hija wahda ta' natura strettament legali u ghalhekk zgur li ma jistax jinghad li l-htiega taghha irrizultat waqt il-kors tal-gbir tal-provi.

D. KUNSIDERAZZJONIJIET:

Din hija decizjoni dwar jekk l-intimat Kontrollur tad-Dwana ghandux jigi moghti l-permess li jipprezenta n-nota ta' eccezzjonijiet ulterjuri kif imsemmi fir-rikors tas-16 ta' Frar 2007.

Jibda biex jinghad li l-artikolu 728(1) u (2) u 731 tal-Kap 12 jghidu:

“728. (1) Bla]sara g]ad-dispo\izzjonijiet ta' l-artikolu 731 fil-kaw\i li]siru b'rikors [uramentat l-e``ezzjonijiet kollha sew jekk dilatorji jew dwar il-meritu g]andhom jing]ataw fir-risposta [uramentata skond il-ka\. Dawk l-e``ezzjonijiet li jolqtu l-meritu g]andhom jing]ataw bla]sara ta' dawn l-e``ezzjonijiet dilatorji.

(2) Ebda e``ezzjoni o]ra ma tista' ting]ata f'waqt ie]or tal-kaw\,a, b'dan li l-qorti tista' meta]sirilha rikors mill-konvenut jew appellat tippermetti li jing]ataw iktar e``ezzjonijiet, jekk din tkun sodisfatta li kien hemm ra[unijiet validi l-g]aliex ma jkunux ing]ataw fin-nota ta' l-e``ezzjonijiet jew fir-risposta.”

“731. Id-disposizzjonijiet ta' l-artikolu 728 ma jg]oddux g]al dawk l-e``ezzjonijiet li jistg]u b'disposizzjoni espressa ta' dan il-Kodi`i jing]ataw f'kull waqt tal-pro`edimenti, jew g]al eccezzjonijiet li jinqalg]u waqt il-kaw\,a.”

Minn dan johrog car li l-eccezzjonijiet kollha ghandhom jinghataw fir-risposta guramentata u f'ebda waqt iehor tal-kawza sakemm ma jkunx hemm ragunijiet validi jew ma jkunux wahda minn dawk l-eccezzjonijiet li skond il-Kap 12 jistghu jinghataw f'kull waqt tal-procedimenti jew bhala eccezzjonijiet li jinqalghu waqt il-kawza.

Kopja Informali ta' Sentenza

L-intimat kontrollur tad-Dwana naqas milli jindika xi raguni valida kif stipulat mil-ligi. Anqas ma hija wahda li tinkwadra taht xi dispozizzjoni espressa tal-Kodici bhal ***lis alibi pendens*** (794), eskussjoni (795), preskrizzjoni u ohrajn. Il-Qorti trid izzomm ukoll quddiem ghajnejha t-talbiet dedotti fit-talba u d-decizjonijiet imsemmija fl-imsemmija talba.

E. KONKLUZJONIJIET:

Ghal dawn il-motivi tichad it-talba ghal zieda ta' l-eccezzjoni msemmija.

Spejjez riservati ghall-gudizzju finali.

Il-kawza differita ghad-29 ta' April 2008 fil-10.45 a.m.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----